

Загальновідомим в історії світової мемуаристики є явище, коли періоди воєнного лихоліття спонукали сучасників до ведення щоденників. Чимало таких унікальних пам'яток за доби Першої світової війни залишили знані педагоги, письменники, громадські діячі, зокрема, І. Боберський, І. Блажкевич, К. Малицька, Марко Черемшина та ін. Для педагогічної науки і біографістики вони цікаві як джерела, що розкривають епізоди життєвого шляху та як унікальні пам'ятки, що ставлять українську мемуаристику в рівень із кращими європейськими зразками і мають важливе дидактично-виховне значення.

Література

1. Васильченко С.В. Записки учителя. Твори у 4 т. К.: Академія наук УРСР. Т. 2. С. 515 – 517.
2. Софія Русова - педагог, державний діяч, просвітитель (до 155-річчя від дня народження): бібліограф. покажч. / упоряд. А.М. Доркену та ін. Київ, 2010. 176 с.
3. Софія Русова і Галичина: зб. ст. і матер. / упоряд. Нагачевської З.І. Івано-Франківськ: Вік, 1996. 126 с
4. Ступарик Б. З порога вічності. Автобіографічна сповідь. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. 207 с.

УДК 37.091.113:316.46:373/.3/.5(477)

РОЗМАН І.І, ПОПОВИЧ. К.М.
Мукачівський державний університет

КЕРІВНИК ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК ЛІДЕР ВІДПОВІДНО ДО КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА»

Концепція Нової української школи передбачає зміни у моделі управління закладом освіти. Зокрема, це стосується таких складових як автономія школи і якість освіти, справедливе фінансування і рівний доступ, сучасне освітнє середовище. Ці зміни вимагають від сучасного керівника лідерської позиції та вміння так організувати роботу школи, щоб педагогічний колектив, батьки, учні та громада відчували себе єдиною командою. Саме тому зростає роль нарощування лідерського потенціалу керівників закладів загальної середньої освіти.

Лідерський потенціал – це сукупність психологічних якостей, які відповідають потребам колективу і є найбільш корисними для вирішення проблемних ситуацій її функціонування. Лідерський потенціал визначає здатність до лідерства – верховенства у стимулюванні, плануванні та організації активності у колективі.

Керівництво та лідерство можна розглядати як способи організаторської діяльності, спрямованої на забезпечення управління групою чи колективом, на мобілізацію, координацію зусиль та взаємозв'язок людей, яких об'єднує спільна справа [1, с. 17].

Характеристика керівника як лідера передбачає наявність у нього певних особистісних якостей: організаторські здібності; авторитетність; активна життєва позиція; впевненість у собі; сильна воля; вміння ставити проблему і розв'язувати її; гострий розум; оригінальність; володіння ґрунтовними науковими знаннями; розвинене почуття інтуїції; вміння співпрацювати з

працівниками колективу; вміння слухати інших; уміння бути приємним, привабливим у спілкуванні для інших; уміння психологічно грамотно впливати на ситуацію в колективі; постійна робота над своїм особистісним зростанням [1, с. 18].

Успішність управління людьми значною мірою залежить від того, які архетипні образи лідерства має керівник. Так Манфред Кетс де Вріес виділяє 8 архетипів лідера: стратег, каталізатор змін, посередник, будівельник, інноватор, процесник, тренер, комунікатор [2]. Визначення архетипу лідерства сприятиме нарощенню особистісного лідерського потенціалу керівника.

Сучасний лідер визначається як людина, хто: мислить глобальними категоріями, передбачає потенційні можливості, створює загальне бачення майбутнього; вітає зміни, демонструє знання новітніх технологій, заохочує конструктивний виклик, досягає успіхів у змаганні з конкурентами; сприяє розвитку здатностей людей, делегує їм повноваження, цінує в людях автентичність; проявляє готовність до спільного керівництва, розвиває командний підхід до роботи, почуття партнерства, забезпечує задоволення людей; демонструє особисті досягнення, високий рівень компетентності, діє гнучко, як того вимагає ситуація, відповідно до проголошених цінностей і місії [1, с. 20].

Керівник закладу освіти як лідер має володіти певними навичками і здібностями: здатність управляти собою та своїм часом; громадянські та суспільно значущі особисті цінності; стратегічне мислення; особиста відповідальність; орієнтація на постійне особистісне зростання; навички вирішувати проблеми; креативність і здатність до інновацій; знання сучасних методів впливу; здатність впливати на оточуючих, переконувати їх; уміння навчати і розвивати підлеглих; здатність формувати та розвивати ефективні команди [1, с. 20].

Для того, щоб стати лідером О. І. Бондарчук та О. О. Нежинська радять керівникам одночасно працювати за такими напрямками:

- Розвиток рис особистості, що полегшують лідерську поведінку (упевненість у собі, цілеспрямованість, емоційний інтелект, стресостійкість).
- Удосконалення ключових навичок, з яких складається лідерська поведінка (навички комунікації та самопрезентації, прийоми впливу і протистояння впливу, мотивації й самомотивації).
- Підвищення своєї ситуаційної компетентності, тобто набуття досвіду розв'язання проблем (як професійних, так і міжособистісних).
- Напрацювання репутації лідера, тобто формування у членів групи уявлення про себе як компетентну, надійну та відповідальну людину, яка завжди готова взяти ситуацію під контроль і «привести команду до перемоги» [3].

Загальні та фахові компетентності керівників закладів освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» формуються як у процесі самоосвіти так і при проходженні курсів підвищення кваліфікації (стажуванні) керівних кадрів закладів загальної середньої освіти, програмами яких передбачено формування фахових компетентностей за 5 модулями:

1. Стратегічні тенденції розвитку українського суспільства через призму освіти. 2. Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти та програми (освітні та навчальні) початкової школи. 3. Документаційний супровід функціонування закладу загальної середньої освіти в умовах реформування галузі освіти. 4. Управління кадровою роботою закладу загальної середньої освіти, соціальні гарантії працівникам. 5. Державно-громадське управління закладом загальної і середньої освіти в умовах реформування галузі освіти України .

Отже, сучасний менеджер системи освіти, відповідно до Концепції «Нова українська школа», повинен знати нові стандарти і програми, їхні відмінності від попередніх. Але, окрім знань про нормативно-правові акти, директор має бути компетентним у таких достатньо проблематичних напрямках [7]: Особистісні компетентності XXI ст. Роль педагога як лідера та фасилітатора. Освітній менеджмент. Педагогіка партнерства та дитиноцентризм. Індивідуальна освітня траєкторія. Супервізія – супровід, наставництво, консультування. Документообіг. Автономія та фінансова самостійність закладу. Робота з кадрами. Громадянські компетентності. Їх опрацювання і засвоєння можливе при проходженні щорічних стажувань, участі у вебінарах, он-лайн навчаннях тощо.

Література

1. Нові вимоги до компетентностей керівників шкіл в Україні : посібник для слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти, керівників закладів загальної середньої освіти, здобувачів вищої освіти за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами». – Київ-Одеса, 2018. – 78 с.

2. Демократичне врядування в школах: [посібник] / [Е. Бекман, Б. Траффорд]; пер. з англ. та адапт. Л. І. Парашенко; заг. ред. укр. версії : Н.Г. Протасова. – К. : НАДУ, 2009. – 100 с.

3. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації / О.І. Бондарчук, О.О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. – К., 2017. – 36 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/709755/1/Спецкурс_в%20ЕБ.pdf

4. Компетентності керівних кадрів НУШ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pedrada.com.ua/article/2569-yakim-ma-buti-direktor-novo-ukrainsko-shkoli?token=25cb40b9-bcaa-11a0-b07d-2d017afb7e0d&ttitle=7776000&ustp=W>

5. Швадчак Н. Для керівників НУШ розробили програму підвищення кваліфікації: чого навчатимуть. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nus.org.ua/articles/dlya-kerivnykivnush-rozrobily-programu-pidvyshhennya-kvalifikatsiyichogo-navchatymut/>

УДК 796.012.4-021.464:373.3.011.3-052(043.2)

РУСІНКА Я. В.
Мукачівський державний університет

ОСНОВНІ АСПЕКТИ САМОСТІЙНОЇ РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Науково-технічна революція значно змінила характер праці й спосіб життя сучасної людини. Автоматизація виробничих операцій, благоустрій побутових послуг, надмірна інформація, що надходить через різноманітні

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>